

Eksisterer der et partipolitisk ”os og dem”?

Et surveyeksperimentelt studie af affektiv polarisering i Danmark

Temanummer: Politisk polarisering i Danmark

Flere studier finder, at affektiv polarisering, forstået som forskellig sympati for hhv. partifæller og partipolitiske modstandere og en deraf afledt forskelsbehandling mellem disse, er udbredt blandt amerikanske vælgere, mens der nærmest ingen viden er om affektiv polarisering iblandt danske vælgere. Vi undersøger affektiv polarisering og dens adfærdsmæssige konsekvenser i en dansk kontekst via et surveyeksperiment, hvor respondenter skal tildele en af to ansøgere et legat, hvoraf den ene ansøger har et

partitilhørsforhold. Vi finder, at vælgere har mindre sympati for og i mindre grad tildeler den partipolitiske ansøger legatet, men denne tendens forstærkes, når ansøgerens partitilhørsforhold står i modsætning til respondentens. Resultaterne er interessante, idet de indikerer, at partitilhørsforhold også er en relevant gruppeidentitet i en dansk kontekst, hvor den påvirker vælgernes indbyrdes forhold – selv i apolitiske sammenhænge.

Affektiv polarisering: Omfang og konsekvenser

De seneste år har en række studier vist, at amerikanske vælgere er blevet mere affektivt polariserede i den forstand, at de har udviklet mere antipati over for personer fra det modsatte parti og mere sympati for personer fra deres eget parti (Iyengar og Krupenkin, 2018; Iyengar o.a., 2012). Årsagerne til den øgede polarisering blandt vælgerne er endnu ikke afdækket, men formodes at hænge sammen med polariseringen blandt den politiske elite, som har eksisteret siden 1970'erne (Neal, under udgivelse). Præcis hvornår den affektive polarisering er startet, vides ikke med sikkerhed, men den var til stede i 2010 (Iyengar o.a., 2012). Et nyere studie viser desuden, at den affektive polarisering i USA ikke er blevet forstærket af valget af Donald Trump som præsident, til trods for den øgede debat om polarisering, som fulgte i kølvandet på valget i 2016 (Westwood o.a., 2018b).

Udviklingen i USA har medført, at politiske skillelinjer har fået et større konfliktpotentiale i det amerikanske samfund end tidligere, og har på sin vis skabt et partipolitisk ”os og dem” i vælgernes bevidsthed. Denne splittelse ses bl.a. ved, at vælgere tilskriver mere positive/negative stereotyper til deres politiske partifæller/-modstandere end tidligere (Iyengar o.a., 2012). Den affektive polarisering påvirker ikke kun vælgernes følelser, men ses også i adfærden mellem partifæller og -modstandere. Det gælder både i politiske sammenhænge og i apolitiske aspekter af det daglige liv fra ansættelsessituationer, til hvem man bliver venner og kærestes med (Gift og Gift, 2015; Huber og Malhotra, 2017; McConnell o.a., 2018). Studier har nemlig vist, at selv subtil informa-

TANJA FLACH HANSEN
cand.scient.pol,
Københavns Universitet,
tanjafhansen@gmail.com

LAURA KUDSK BRINK
cand.scient.pol,
Københavns Universitet,
laurabrink_@hotmail.com

tion om partitilhørsforhold fører til favorisering af partifæller og forfordeling af partimodstandere i situationer, hvor partitilhørsforhold er irrelevant (Iyengar o.a., 2012; Iyengar og Westwood, 2015; Lelkes og Westwood, 2017; Munro o.a., 2010) En adfærd, der ud fra en norm om ligebehandling er bekymrende, særligt fordi adfærden ikke er begrænset til den politiske sfære, men gennemsyrrer mange apolitiske kontekster. Opdelingen af befolkningen i modstående grupper er samtidig problematisk, fordi det kan udfordre samfundets generelle stabilitet, mindske samarbejdsmulighederne for de politiske partier (DiMaggio o.a., 1996: 691; Iyengar o.a., 2012: 428) og underminere vælgernes tillid til politikere, der ikke er fra deres eget parti, hvilket udfordrer demokratiets legitimitet (Hetherington og Rudolph, 2015; Iyengar o.a., 2012: 428).

Hvor eksistensen af affektiv polarisering og de adfærdsmæssige konsekvenser efterhånden er relativt velafdækket i USA, er fænomenet næsten ikke belyst blandt europæiske vælgere (Munzert og Bauer, 2013). Et enkelt studie berører kort udviklingen i affektiv polarisering i Storbritannien, der ser ud til at være øget i perioden år 1960-2010 (Iyengar o.a., 2012). Derudover finder et studie af Spanien, Belgien og Storbritannien, at partitilhængere i disse lande forskelsbehandler partifæller og -modstandere (Westwood o.a., 2018a).

Ser man specifikt på den danske kontekst, ved vi, at danske vælgere har en partimæssig bias i forhold til opfattelser af partier, politikere og information (Bhatti o.a., 2013; Slothuus, 2010, 2017; Slothuus og De Vreese, 2010), men ikke om denne bias også viser sig i sympatien for og adfærden mod andre vælgere. Denne artikel ønsker netop at kaste lys over denne problemstilling og undersøge, om der i en dansk kontekst findes indikationer på affektiv polarisering i en situation, hvor partitilhørsforhold burde være irrelevant. Finder vi, at partitilhørsforhold har en betydning her, er det en stærk indikation på, at danske vælgere også har en partimæssig bias i deres ageren mere generelt. Samtidig kan det tænkes at have større konsekvenser for samfundets sammenhængskraft, hvis denne bias påvirker vælgernes følelser og adfærd uden for den politiske sfære.

Partitilhørsforhold som social gruppeidentitet og dens betydning for adfærd

Den teoretiske forståelse af affektiv polarisering og dens potentielle konsekvenser for adfærd bygger på social identitetsteori, specifikt partitilhørsforhold som en social gruppeidentitet. Et individ har ifølge teorien et grundlæggende behov for en positiv selvopfattelse, hvilket leder individet til at evaluere sin egen sociale gruppe (indgruppe) positivt ved at differentiere den fra en anden relevant gruppe (udgruppe) (Tajfel og Turner, 1979: 40f). Differentieringen sker typisk ved, at man tilskriver sin indgruppe mere positive karakteristika end udgruppen, så indgruppen fremstår overlegen (Tajfel og Turner, 1979: 40f). Differentieringen medfører en følelsesmæssig bias, idet man vil have større sympati for sin indgruppe end sin udgruppe (Brewer, 1979: 307),

samt at der opstår en konkurrence mellem grupperne, som forstærker favoriseringen af individets egen gruppe og forfordelingen af individets udgruppe (Tajfel og Turner, 1979: 40 f.).

Affektiv polarisering defineres på den baggrund i litteraturen typisk som det rent følelsesmæssige aspekt, dvs. at individer har mere sympati for partifæller end -modstandere, mens den afledte adfærd over for hhv. partifæller og -modstandere betragtes som en konsekvens eller effekt af disse følelser (Green o.a., 2002: 220; Huddy o.a., 2018: 175; Iyengar og Krupenkin, 2018: 201; Iyengar o.a., 2012: 406; Iyengar og Westwood, 2015: 691). Vi anvender den samme definition, men anser både forskel i sympati og adfærd som indikatorer for affektiv polarisering. Vi fokuserer ikke på det kausale forhold mellem de to indikatorer.

Danmark har modsat USA et politisk system, hvor der er mange partier og dermed behov for at samarbejde på tværs for at få gennemført politiske tiltag. Der er samtidig tradition for at lave brede politiske forlig (Green-Pedersen og Thomsen, 2005; Wittrup, 1994). Der kan dermed stilles spørgsmålstegn ved, om der i Danmark er samme grad af konkurrence mellem partierne som i USA's topartisystem og dermed, om der i samme grad eksisterer affektiv polarisering i en dansk politisk kontekst. Dog tales der i nyere tid om, at der eksisterer en venstre- og højreorienteret blok (rød og blå blok) (Green-Pedersen og Thomsen, 2005), som indikerer, at partierne samarbejder mindre på tværs og i stedet inden for blokken. Resultaterne fra den amerikanske forskning om eksistensen af affektiv polarisering gør det interessant at undersøge, om der også i en anderledes partipolitisk kontekst ses indikationer på affektiv polarisering blandt vælgerne.

Et surveyeksperimentelt studie af affektiv polarisering

Vi undersøger sympati og forskelsbehandling mellem partifæller og -modstandere via et surveyeksperiment.¹ Fordelen ved dette design er, at treatment tildeles tilfældigt, hvilket sikrer, at en eventuel effekt ikke samvarierer med tredjevariable (Blom-Hansen og Serritzlew, 2014; Gerber og Green, 2012: 8), som eksempelvis uddannelse eller personlighed. Designet har derfor en høj intern validitet. Tildeling af politisk ståsted er i praksis ikke en mulighed, og derfor må vi benytte folks eksisterende partitilhørsforhold. Dog kan vi ved at kontrollere, hvilken stimulus (information) respondenten tildeles, samtidig med, at vi spørger til respondentens partitilhørsforhold, undersøge det kausale forhold mellem politiske ind-/udgrupper og hhv. sympati og adfærd.

Eksperimentets stimuli

Inspireret af tidligere studier, der tester partitilhørsforholds betydning for individers sympati og adfærd i et surveyeksperiment (Iyengar og Westwood, 2015; Munro o.a., 2010). Study 1, er vores surveyeksperiment designet som en valgsituation, hvor respondenten bliver bedt om at tildele et legat til en af to ansøgere.

Respondenten præsenteres for en række informationer om to ansøgers kvalifikationer i forhold til et legat (karaktergennemsnit samt relevante frivillige aktiviteter eller arbejde). For at teste betydningen af partitilhørsforhold fremgår det, at én af ansøgerne er aktiv i et politisk parti (Socialdemokratiet, Venstre eller Dansk Folkeparti), mens den anden ansøger er frivillig i Hjerteforeningen. Denne frivillige aktivitet er valgt for at sikre, at ansøgeren ikke signalerer et partipolitisk tilhørsforhold, samt for at undgå at give en for positiv opfattelse af den politisk neutrale ansøger.² Et forhold, som vi drøfter yderligere senere. Respondenten bedes ud fra informationerne angive sin umiddelbare sympati for de to ansøgere samt vælge, hvilken ansøger der bør tildeles legatet. Et eksempel på den konkrete udformning af eksperimentets stimuli fremgår af tabel 1.

Vi har valgt, at kun én ansøger er politisk aktiv, for at gøre det mere subtilt, at det er effekten af partitilhørsforhold, som vi ønsker at måle. Derudover kan vi ved kun at have én politisk aktiv ansøger undersøge forskelsbehandling mere nuanceret og udlede en separat effekt af hhv. indgruppefavorisering og udgruppefordeling. Hvis begge ansøgere var politisk aktive i forskellige partier, ville det fx ikke være muligt at sige, om en evt. forskel i tilbøjeligheden til at vælge en ansøger skyldes, at respondenterne favoriserer ansøgeren fra sit eget parti, forfordeler ansøgeren fra det modsatte parti eller en kombination af begge. I tillæg hertil har eksperimentet også en ren kontrolgruppe, hvor ingen ansøgere er politisk aktive, men begge frivillige i Hjerteforeningen. Denne gruppe benyttes for at have et neutralt niveau for sympati at sammenholde sympatien for de forskellige partipolitisk aktive ansøgere med.³

Ud over at ansøgerne varierer i forhold til, om de er partipolitisk aktive, så vil en af de to ansøgere have et lidt højere karaktergennemsnit end den anden ansøger. Det gælder også for kontrolgruppen. Der er valgt to forholdsvis høje karaktergennemsnit, idet det virker mere naturligt, at studerende, der klarer sig godt fagligt, ville blive indstillet til et legat. Forskellen i karakterer vil dog ikke være i fokus i analysen og er primært med for at gøre det mindre åbenlyst, at det er reaktionen på ansøgernes politiske tilhørsforhold, der testes i eksperimentet. Da det desuden varierer tilfældigt, om den politiske ansøger har det højeste eller laveste karaktergennemsnit, påvirker det ikke analysen.

De resterende informationer om ansøgerne er designet til at være så ens som muligt. Det indebærer, at der er udvalgt to yderligere frivillige aktiviteter til hver af de to ansøgere, som er vurderet til at signalere det samme i forhold til ansøgerens kompetencer og interesser.⁴ Derudover er der valgt to forholdsvis almindelige navne til ansøgerne (Julie Møller og Line Poulsen), som signalerer samme etnicitet. Ansøgers navn og anden information randomiseres på tværs af den partipolitisk aktive og partipolitisk neutrale ansøger for at sikre, at ingen af delene varierer systematisk med, om ansøgeren er partipolitisk aktiv eller ej og dermed kunne være en alternativ forklaring på en eventuel forskel mellem grupperne. Rækkefølgen på listen af de frivillige aktiviteter er også randomiseret.

Tabel 1: Oversigt over stimuli til eksperiment

Uddeling af et legat
 Hvert år uddeler danske fonde millioner af kroner i legater. En del legater går til unge, der har afsluttet gymnasiet med særligt gode resultater eller på andre måder har udmærket sig. Forestil dig, at du er med i et bedømmelsesudvalg, som skal tildele et legat på 10.000 kr.

Nedenfor ser du udvalgt information om to ansøgere.

Du bedes vælge hvilken ansøger der skal have legatet. Hvis du er i tvivl, så vælg den ansøger, du hælder mest til skal have legatet.

Information om ansøgere:

Navn	Julie Møller	Line Poulsen
Karaktergennemsnit	11,2	10,3
Frivillige aktiviteter og arbejde	<ul style="list-style-type: none"> • Spejderleder • Arbejder som lektiehjælper • Frivillig i Hjerteforeningen 	<ul style="list-style-type: none"> • Elevrådsformand • Arbejder som svømmetræner • Politisk aktiv i Socialdemokratiet [Politisk aktiv i Venstre] [Politisk aktiv i Dansk Folkeparti] [Frivillig i Hjerteforeningen]

Hvilken af de to ansøgere skal efter din mening tildeles legatet?

- Julie Møller
- Line Poulsen

Baseret på informationen om ansøgerne, hvad er så dit umiddelbare indtryk af de to ansøgere på en skala fra 0 til 10, hvor 0 betyder, at du har et meget dårligt indtryk, og 10 betyder, at du har et virkelig godt indtryk af ansøgeren:

	0 – Har et meget dårligt indtryk af ansøgeren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 – Har et virkelig godt indtryk af ansøgeren	Ved ikke
Julie Møller	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Line Poulsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vi ser tre klare fordele ved designet. For det første er det en i udgangspunktet apolitisk situation, idet tildelingen af et legat ikke umiddelbart lægger op til, at politisk ståsted skulle være af betydning. Observerer vi forskelsbehandling ved uddeling af et legat, sker det sandsynligvis også i mere eksplicit politiske kontekster, hvor partitilhørsforhold må formodes at have større betydning. Eksperimentet giver dermed en indikation på, hvor udbredt denne type forskelsbehandling er mere generelt. For det andet har vi tilstræbt at skabe en situation, som er så realistisk som muligt. Selvom den almindelige borger formodentlig sjældent er med til at tildele et legat, så uddeler mange danske fonde legater til unge, der har klaret sig godt uddannelsesmæssigt. For det tredje er det en kontekst, hvor det virker mindre unaturligt at få oplyst partitilhørsforhold, da det oplyses som en del af ansøgerens frivillige aktiviteter, hvilket vil være en naturlig del af en vurdering af ansøgerens kvalifikationer til at modtage legatet.

Partier og variable

Vi har valgt, at den partipolitiske ansøger kan være aktiv i enten Venstre, Socialdemokratiet eller Dansk Folkeparti, da de på tidspunktet for eksperimentets gennemførelse (2018) var de tre største partier i Folketinget og tilsammen dækkede en relativt stor del af det politiske spektrum. Socialdemokratiet og Venstre udgør de politisk moderate inden for deres respektive blok, og man kan forestille sig, at færre vælgere har en stærk antipati mod disse partier. Hvis vi finder en effekt for disse partier, sandsynliggør det en effekt i forhold til fløjpartier. Dansk Folkeparti er i forhold til Socialdemokratiet og Venstre i højere grad et fløjparti, i hvert fald værdipolitisk (Stubager o.a., 2016), hvilket gør det interessant også at inkludere dette parti.

Vi måler i eksperimentet respondentens partitilhørsforhold,⁵ som vi benytter til at konstruere det parti, som er respondentens indgruppe i undersøgelsen (Socialdemokratiet, Venstre og Dansk Folkeparti). Respondenter fra hhv. Venstre, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti har ansøgeren fra deres eget parti som indgruppe og de andre partier som udgruppe. Vi måler også en række baggrundsforhold om respondenterne, såsom uddannelse, alder, køn mm.

For at kunne estimere graden af affektiv polarisering i eksperimentet ser vi på, hvordan eksperimentets to afhængige variable, sympati for ansøger og ansørgvalg, varierer givet respondentens og ansørgernes partitilhørsforhold. Det gøres konkret ved at regressere de afhængige variable på en interaktion mellem respondentens og den partipolitiske ansøgers partitilhørsforhold.⁶ Sympatien for de to ansøgere måles på en skala fra 0 (Har et meget dårligt indtryk af ansøgeren) til 10 (Har et virkelig godt indtryk af ansøgeren).⁷ Respondentens valg af ansøger måles som en dikotom variabel (0/1), hvor værdien 1 angiver, at respondenterne har valgt den politiske ansøger.

Dataindsamling

Surveyeksperimentet blev gennemført på Epinions Danmarkspanel i perioden 16.-22. maj 2018. Undersøgelsen blev sendt til en stikprøve, som blev tilstræbt at være naturligt repræsentativ i forhold til køn, alder og geografi. I Epinions panel er visse grupper, såsom socialt dårligt stillede, lavt uddannede og indvandrere dog underrepræsenteret (Epinion, 2018). Spørgeskemaet blev distribueret via et link til medlemmernes e-mail. Skemaet var åbent, indtil 1.000 panelmedlemmer havde svaret, hvilket betyder, at der er en vis selvselektion i forhold til indsamlingen. Epinions system er dog designet sådan, at nye invitationer sendes til panelister, som er underrepræsenteret i undersøgelsens besvarelser (Epinion, 2018). Det var ikke muligt at sende spørgeskemaet til respondenter specifikt med partitilhørsforhold til Socialdemokratiet, Venstre eller Dansk Folkeparti. Der er derfor efterfølgende foretaget en udvælgelse af disse fra stikprøven. Stikprøven vurderes overordnet at være repræsentativ i forhold til køn, alder og geografi, mens der er en højere andel af højtuddannede end i befolkningen som helhed (jf. balancetesten i appendiks 2). Det er ikke muligt at opgøre, hvor mange medlemmer undersøgelsen er sendt til, og

dermed kan der ikke beregnes en svarprocent. Der indgik ikke andre spørgsmåle i spørgeskemaet end vores.

Partitilhørsforholds effekt på sympati og adfærd over for partifæller og -modstandere

Vi tester først, om graden af sympati for en ansøger er betinget af ansøgerens og respondentens partitilhørsforhold. Det er tilfældet, idet den samlede test af interaktionsleddene mellem de to variable er signifikant (Wald-test, $p < 0,001$).⁸ Figur 1 viser respondenternes sympati for de forskellige ansøgere, der som nævnt er målt på en skala fra 0 (Har et meget dårligt indtryk af ansøgeren) til 10 (Har et virkelig godt indtryk af ansøgeren).

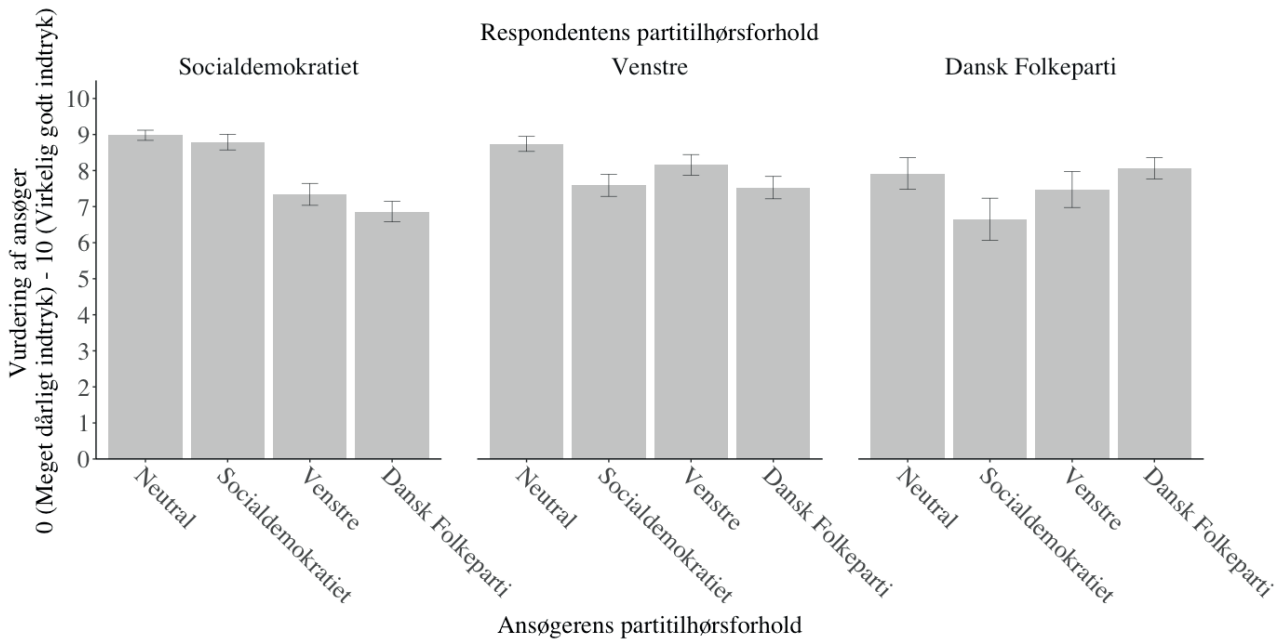
Overordnet set fremgår det af figur 1, at respondenter fra Socialdemokratiet (S) og Venstre (V) har størst sympati for ansøgere, der er politisk neutrale, mens Dansk Folkeparti (DF) har marginalt større sympati for ansøgeren fra deres eget parti (0,14 point højere sympati end for den neutrale ansøger). Forskellen i sympati for den neutrale ansøger og ansøgeren fra ens eget parti er ikke signifikant for nogen af respondentgrupperne. Dermed er der ikke en særlig stærk indikation på, at der er en indgruppe-favorisering til stede. Ser man på tværs af respondentgrupperne, så er sympatien for den politisk neutrale ansøger i gennemsnit 8,7, mens gennemsnittet er 7,6 for de politiske ansøgere. Den høje sympati for de neutrale ansøgere i forhold til de politisk aktive er et interessant fund, som vi vender tilbage til.

Ser man alene på de politisk aktive ansøgere, fremgår det, at respondenter fra både S, V og DF synes bedst om ansøgere, der er fra deres eget parti. Forskellen mellem sympatien for en ansøger fra respondentens eget parti og ansøgere fra de andre to partier er signifikant for respondenter fra S ($p < 0,01$) og for respondenter fra DF i forhold til en ansøger fra S. Særligt for respondenter fra S ses der en meget stor forskel i sympatien for ansøgere fra deres eget parti sammenlignet med ansøgere fra V og DF. Ser vi på størrelsen af forskellen i sympati, så har respondenter fra S i gennemsnit ca. 1,5 enhed lavere sympati, når ansøgeren er fra V, og knap 1,9 enhed mindre, når ansøgeren er fra DF. Forskellen svarer til hhv. lidt mindre og lidt mere end den gennemsnitlige standardafvigelse i sympati blandt respondenter fra S (på 1,7), så forskellen i sympati for en ansøger fra hhv. V og DF er altså markant og indikerer en tydelig udgrube forfordeling fra S-respondenter.

Ser vi på respondenter fra V og DF, er billedet det samme, om end forskellen i sympati er knap så udtalt som for respondenter fra S og ikke signifikant på et konventionelt niveau, undtagen for den ovennævnte forskel for DF-respondenters sympati for ansøgere fra hhv. S og DF. Resultaterne indikerer, at respondenter fra forskellige partier ikke reagerer med samme grad af antipati mod politiske modstandere. Interessant nok ses det også, at respondenter fra V og DF har lidt mindre sympati for ansøgeren fra hhv. DF og V relativt til en fra deres eget parti, på trods af at partierne er i samme blok som respondenteren. Forskellen er dog ikke signifikant. Respondenter fra V har faktisk margi-

nalt højere sympati fra ansøgere fra S (7,6) end fra ansøgere fra DF (7,5), igen er forskellen dog ikke signifikant.

Figur 1: Sympati for ansøger givet ansøgerens og respondentens politiske tilhørsforhold, n: 444

Samlet set finder vi ikke belæg for, at respondenter har større sympati for politiske ansøgere fra deres eget parti sammenlignet med en partipolitisk neutral ansøger. Tværtimod er der en tendens til, at respondenterne har mindre sympati for de politiske ansøgere uanset partitilhørsforhold. Et resultat, som også eksisterer i en amerikansk kontekst (Klar o.a., 2018). Dog finder vi, at antipati for politiske ansøgere forstærkes markant, når ansøgerne tilhører et andet parti end respondentens eget. Her er sympatien for ansøgerne generelt lavere, om end forskellen ikke i alle tilfælde er signifikant. Vi mener, at resultaterne kan ses som udtryk for affektiv polarisering, der dog primært viser sig i form af mindre sympati for ansøgere, der udgør en politisk modstander for respondenterne, og ikke en favorisering af ens partifæller.

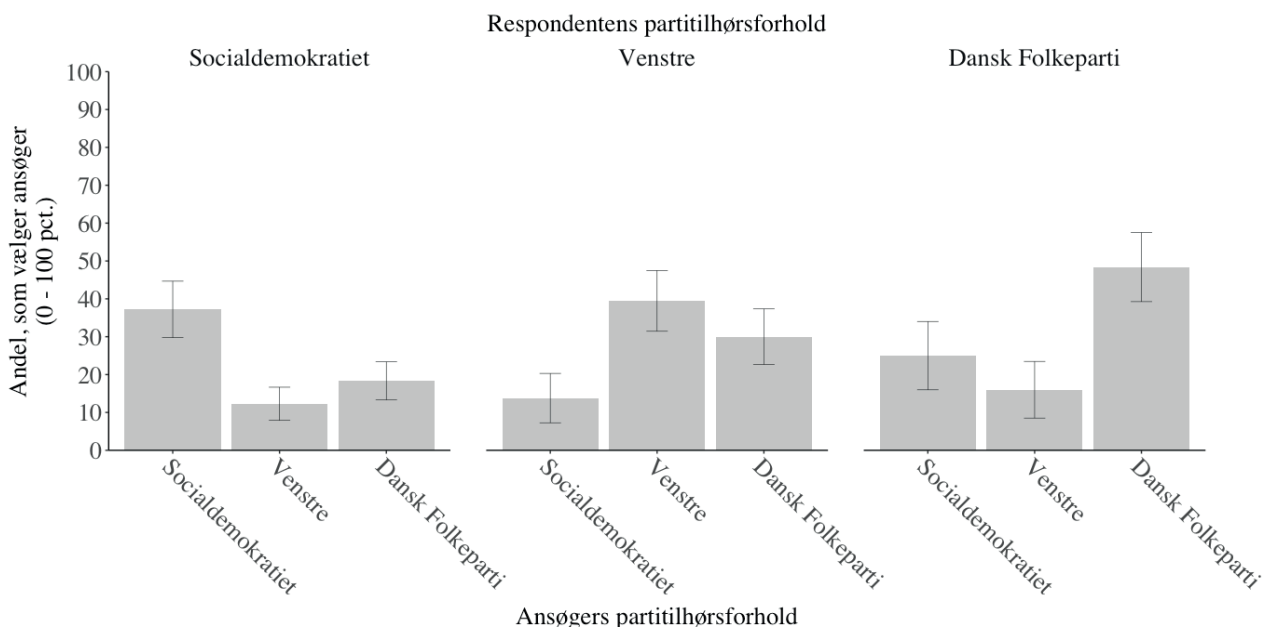
Vi går nu videre til at se på, om partitilhørsforhold har betydning for respondenternes valg af ansøger, der skal tildeles legatet. Vi finder igen en signifikant effekt af de samlede interaktionsled mellem respondentens partivalg og ansøgerens partivalg (Wald-test, $p < 0,01$).⁹ Figur 2 viser, hvor ofte en ansøger vælges givet ansøgerens og respondentens politiske tilhørsforhold.

Hvis vi starter med at se på graden af indgruppe-favorisering, så fremgår det, at alle tre respondentgrupper i gennemsnit vælger ansøgeren fra deres eget parti mindre end 50 pct. af tilfældene. Der er altså ikke tegn på, at respondenterne favoriserer ansøgere fra deres eget parti, relativt til den anden ansøger, som er politisk neutral. I stedet er der igen en tendens til, at respondenterne i mindre grad vælger de partipolitiske ansøgere.

Går vi videre til at sammenligne tilbøjeligheden til at vælge ansøgere fra ens eget versus de andre partier, er billedet et andet. Alle tre respondentgrupper er mere tilbøjelige til at vælge en politisk ansøger, når ansøgeren kommer fra respondents eget parti. Forskellen mellem at vælge en ansøger fra sit eget versus andre partier er signifikant for respondenter fra S i forhold til ansøgere fra både V og DF, respondenter fra V i forhold til ansøgere fra S og respondenter fra DF i forhold til ansøgere fra V ($p < 0,01$). Der er desuden tale om markante forskelle, der kan tolkes som udgruppe-forfordeling. Fx vælger respondenter fra S i gennemsnit en ansøger fra S, DF og V hhv. 37 pct., 18 pct. og 12 pct. af tiden. Forskellen for respondenter fra V og DF er omtrent på samme niveau. Modsat før ser vi, at S-respondenter forskelsbehandler ansøgeren fra V i højere grad end ansøgeren fra DF. Det er interessant, da respondenterne før angav, at de havde mindre sympati for en ansøger fra DF end en ansøger fra V.

Et andet interessant resultat er, at DF-respondenter har mindre tilbøjelighed til at vælge en ansøger fra V end en ansøger fra S, på trods af V's og DF's fælles bloktilhørsforhold. DF-respondenter vælger i gennemsnit en ansøger fra DF, S og V hhv. 48 pct., 25 pct. og 16 pct. af tiden. DF-respondenters tilbøjelighed til at vælge en S- og V-ansøger er ikke signifikant forskellig, men det er alligevel interessant at overveje mulige årsager til dette fund, hvilket vi gør i næste afsnit. Modsat havde DF-respondenter mere sympati for ansøgere fra V end fra S. Samme modsætning er til stede for V-respondenter, som i gennemsnit oftere vælger en ansøger fra DF end S, men samtidig har stort set samme grad af sympati for ansøgere fra hhv. S og DF.

Figur 2: Valg af politisk ansøger givet ansøgerens og respondentens partitilhørsforhold, n: 347

På baggrund af resultaterne fra begge analyser er konklusionen, at resultaterne fra de amerikanske studier af affektiv polarisering overordnet kan genfindes i

Danmark, om end kun i forhold til udgruppe-forfordeling. Vores resultater giver ikke belæg for, at danskerne har større sympati for og favoriserer individer med samme politiske tilhørsforhold som dem selv, når dette ses i forhold til en politisk neutral ansøger. Vi fandt i stedet, at respondenter generelt har mindre eller samme grad af sympati for ansøgere fra deres eget parti sammenlignet med en partipolitisk neutral ansøger og lidt lavere tilbøjelighed til at vælge en ansøger fra deres eget parti sammenlignet med den partipolitisk neutrale ansøger.

Ser vi i stedet på forfordeling af politiske modstandere, så peger vores resultater på, at danske vælgere opfører sig på samme måde som amerikanske til trods for den anderledes partipolitiske kontekst. Respondenterne i vores studie udviste generelt mindre sympati for ansøgere fra udgruppe-partier sammenlignet med både ansøgere fra deres eget parti og en partipolitisk neutral ansøger. Derudover er respondenterne samtidig mindre tilbøjelige til at vælge en ansøger fra et udgruppe-parti sammenlignet med en ansøger fra deres eget parti. Dertil er graden af udgruppe-forfordeling i vores eksperiment på størrelse med effekterne af et lignende studie fra USA (Iyengar og Westwood, 2015). Vi finder, at respondenterne i gennemsnit vælger en ansøger fra et udgruppe-parti 19 pct. af gangene. Til sammenligning finder Iyengar og Westwood (2015), at demokratiske og republikanske respondenter vælger en ansøger fra det modsatte parti hhv. 30 og 15 pct. af gangene alt efter karakterniveau. Graden af forskelsbehandling blandt partitilhængere i Danmark er altså ud fra dette på niveau med i USA.

Affektiv polarisering eller generel modvilje mod politik?

Overordnet set er resultaterne af undersøgelsen klare. Vi ser generelt en lavere sympati for og fravalg af de politisk aktive ansøgere i eksperimentet, som dog forstærkes markant, når der er tale om politiske modstandere. Det indikerer dermed, at der eksisterer affektiv polarisering blandt danske vælgere. Dette afsnit diskuterer mulige forklaringer på den generelle antipati for partipolitiske ansøgere samt begrænsninger ved undersøgelsens design.

Vi fandt i analysen, at respondenterne generelt havde mindre sympati for og i mindre grad valgte de partipolitisk aktive ansøgere, uanset deres partitilhørsforhold. Dette fund er interessant og indikerer, at der blandt danske vælgere eksisterer en generel antipati mod personer, der er politisk aktive. Resultaterne er i stil med nyere studier, der finder, at amerikanske vælgere synes mindre om og er tilbøjelige til at undgå partitilhængere, uanset hvilket parti de tilhører (Klar o.a., 2018; Westwood o.a., 2018b). Samme resultat er også fundet i en apolitisk kontekst, hvor amerikanerne udviser tilbageholdenhed med at præsentere deres politisk ståsted, når de søger efter en potentiel partner på dating-sites (Klofstad o.a., 2012). En mulig forklaring herpå kan være, at den gennemsnitlige vælger er ret uinteresset i politik og derfor helst undgår politiske diskussioner, der kan opfattes som kedelige. Det kan også være, at politiske diskussioner betragtes som ødelæggende for den gode stemning, eller

endelig en mere generel apati over for politik og måske endda eliten. Uanset årsagen kan resultaterne tolkes som, at det kan være en fordel at fremstå politisk neutral frem for at afsløre sit partitilhørsforhold, selv når det er over for en partifælle.

Studiet har dog også en række begrænsninger, som bør overvejes. For det første skal den generelle antipati mod de partipolitisk aktive ansøgere ses i lyset af, at de blev sammenlignet med en ansøger, der var frivillig i Hjerteforeningen. Selvom vi har tilstræbt at designe en partipolitisk neutral ansøger, er sammenligningen selvfølgelig ikke helt neutral. Det kan således være, at det at være frivillig i Hjerteforeningen er noget, som mange mennesker vil synes om og have sympati for, og som dermed øger sympatien for og tendensen til at vælge denne ansøger. Modstanden mod de politisk aktive ansøgere kan derfor til dels også være udtryk for en stor sympati for og favorisering af Hjerteforeningen frem for en lavere sympati for og fravalg af den partipolitisk aktive ansøger. Dog bakker de ovennævnte studiers lignende fund op om, at der er en effekt af ens partipolitiske ståsted.

For det andet er der en vis usikkerhed om, hvorvidt vi i undersøgelsen måler noget andet og mere end selve partitilhørsforholdet, idet partitilhørsforhold hænger tæt sammen med andre sociale forhold. Traditionelt er partitilhørsforhold blevet betragtet som udtryk for andre sociale gruppeidentiteter, såsom socialklasse eller profession. Denne forståelse bygger bl.a. på Lipset og Rokkans (1967) argument om, at centrale samfundsmæssige skillelinjer i det 20. århundrede har været afsæt for dannelsen af det vestlige partisystem og partier, der hver repræsenterer forskellige gruppers interesser (Lipset og Rokkan, 1967: 5). Ud fra denne forståelse kan vi dermed ikke fuldstændig udelukke, at respondenterne ikke tilskriver ansøgeren andre karakteristika givet dennes partitilhørsforhold.

Hvis respondenterne på baggrund af ansøgerens parti drager slutninger om fx ansøgerens socialklasse, så kan det potentielt influere respondentens svar. Man kunne forestille sig, at en V-ansøger kan opfattes som mere økonomisk velstillet end en DF- eller S-ansøger, og at denne opfattelse af V-ansøgeren kan have en negativ indflydelse på S- og DF-respondenters sandsynlighed for at tildele ansøgeren legatet. Netop dette kan være en mulig forklaring på, at respondenter fra DF i eksperimentet oftere vælger en ansøger fra S end V. Resultatet kan dog også skyldes, at DF-vælgere føler sig politisk nærmere S-vælgere, og at de i højere grad identificerer sig med S-vælgere end partierne i blå blok. Forklaringen kompliceres dog af, at DF-respondenten har større sympati for ansøgeren fra V end ansøgeren fra S. Disse refleksioner tydeliggør kompleksiteten i at adskille effekten af partitilhørsforhold fra andre forhold, hvilket er en generel udfordring i studier af effekten af partitilhørsforhold, som der endnu ikke er fundet en løsning på (Holmberg, 2009; Iyengar og Krupenkin, 2018). Omvendt kan man forestille sig, at vælgere i virkelige situationer også vil tilskrive personer andre karakteristika, hvis de kun kender til deres partitilhørsforhold. På den måde vil der sandsynligvis være virkelige situationer,

hvor oplysninger om partitilhørsforhold vil have den effekt, vi ser i eksperimentet. Uanset den egentlige årsag til de resultater, vi ser, er det dog ud fra en norm om ligebehandling problematisk, at respondenterne forskelsbehandler på baggrund af partitilhørsforhold i en situation, hvor det er et usagligt forhold. Dette giver anledning til overvejelser omkring, hvorvidt man i situationer, hvor det er vigtigt at sikre mod forskelsbehandling, bør sløre markører for politisk tilhørsforhold i fx jobansøgninger, på samme måde som det har været diskuteret at gøre i forhold til køn og etnicitet.

Afslutningsvis opfordrer vi til, at der gennemføres flere studier af affektiv polarisering i en dansk kontekst, for dermed at opnå større sikkerhed omkring eksistensen og de adfærdsmæssige konsekvenser af affektiv polarisering iblandt danske vælgere. Det kunne fx være interessant at gennemføre vores eksperiment på flere partier, for dermed at opnå større viden om forskellige dynamikker blandt partierne, herunder om der er en særlig effekt for fløjpartier. Det kunne desuden være interessant at gennemføre studier, der kan give større viden om baggrunden for respondenternes valg. Ud fra vores resultater kan vi ikke afgøre, om respondenterne har set deres valg som et fravalg af ansøgeren med det modstående partitilhørsforhold eller som et tilvalg af den politisk neutrale ansøger. Baggrunden for handlingen er relevant, når vi vil have en bedre forståelse af, hvilke konsekvenser affektiv polarisering har for samfundet.

Noter

- 1 Vi takker Epinion for at gennemføre artiklens dataindsamling uden beregning, idet artiklens data oprindeligt indgik i forfatterens speciale på Institut for Statskundskab, Københavns Universitet (KU). Vi takker også vores specialevejleder professor Peter Thisted Dinesen, Institut for Statskundskab, KU og ph.d.-stipendiat Malte Dahl, Institut for Statskundskab, KU for værdifuldt input til design af surveyeksperimentet.
- 2 Vi overvejede også, at ansøgeren skulle være aktiv i Kræftens Bekæmpelse, men vurderede via en pilottest, at det ville medføre en meget positiv vurdering af ansøgeren, idet mange danskere kender én, som har været ramt af kræft, og dermed vil have stor sympati for vedkommende affødt af dennes frivillige arbejde.
- 3 Det er ikke muligt at benytte den rene kontrolgruppe i analysen af ansøgervalg, da der i denne analyse ses på, hvor ofte en respondent vælger den politisk aktive ansøger relativt til den anden politisk neutrale ansøger. Da ingen af ansøgerne i kontrolgruppen er politisk aktive, giver det således ikke mening at medtage kontrolgruppen i denne del af analysen.
- 4 1) enten elevrådsformand eller spejderleder og 2) enten arbejde som lektiehjælper eller arbejde som svømmetræner. På baggrund af en pilottest blev information om, at en af ansøgerne var aktiv i Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS), udskiftet med spejderleder, idet pilottesten tydede på, at aktiv i DGS var udtryk for et venstreorienteret politisk tilhørsforhold.
- 5 En række spørgsmål er sammen anvendt til at konstruere variabelen. Først anvendes respondenternes svar på, hvilket parti respondenter betragter sig selv som tilhænger af. Hvis respondenter ikke er tilhænger af et bestemt parti, anvendes et spørgsmål om, hvilket parti respondenter står nærmere end andre partier. Hvis respondenter heller ikke står nærmere noget parti, anvendes det parti, som respondenter stemte på ved det seneste folketingsvalg. Se de specifikke spørgsmålsformuleringer anvendt til at konstruere variabelen i appendiks 1.
- 6 I kontrolgruppen, hvor begge ansøgere er politisk neutrale, er det sympatien for en tilfældig ansøger, der måles. Kontrolgruppen er medtaget i regressionen og indgår blot som en ekstra "neutral" kategori af partitilhørsforhold.
- 7 Årsagen til, at den højeste svarkategori hedder "virkelig godt" frem for "meget godt" er, at "meget godt" kan signalere varierende grader af godt.
- 8 Den fulde regressionsanalyse er afrapporteret i appendiks 3. Sammenhængen er også testet for alle respondenter fra rød og blå blok, hvilket giver substantielt samme resultater, som når vi kun ser på respondenter fra S, V og DF. Resultaterne af de ekstra analyser kan ses i appendiks 4.
- 9 Den fulde regressionsanalyse er afrapporteret i appendiks 5 (både OLS- og Logit-model). Ligesom for effekten på sympati, har vi også testet sammenhængen for alle respondenter fra rød og blå blok og finder substantielt de samme resultater, som når vi kun ser på respondenter fra S, V og DF. Resultaterne af de ekstra analyser kan ses i appendiks 6.

Litteratur

- Bhatti, Yosef, Kasper M. Hansen og Asmus L. Olsen (2013), "Political hypocrisy: The effect of political scandals on candidate evaluations", *Acta Politica*, 48(4): 408-428.
- Blom-Hansen, Jens og Søren Serritzlew (2014), "Endogenitet og eksperimenter – forskningsdesignet som løsnings", *Politica*, 46(1): 5-23.
- Brewer, Marilyn B. (1979), "In-group bias in the minimal intergroup situation: A cognitive-motivational analysis", *Psychological Bulletin*, 86(2): 307-324.
- DiMaggio, Paul, John H. Evans og Bethany Bryson (1996), "Have Americans' Social Attitudes Become More Polarized?", *American Journal of Sociology*, 102(3): 690-775.
- Epinion (2018), *Epinions Danmarkspanel i hovedtræk*.
- Gerber, Alan S. og Donald P. Green (2012), *Field Experiments: Design, Analysis, and Interpretation*, New York: Norton.
- Gift, Karen og Thomas Gift (2015), "Does Politics Influence Hiring? Evidence from a Randomized Experiment", *Political Behavior*, 37(3): 653-75.

- Green-Pedersen, Christoffer og Lisbeth H. Thomsen (2005), "Bloc Politics vs. Broad Cooperation? the functioning of Danish minority parliamentarism", *The Journal of Legislative Studies*, 11(2): 153-69.
- Green, Donald, Bradley Palmquist og Eric Schickler (2002), *Partisan Hearts and Minds. Political Parties and the Social Identities of Voters*, New Haven og London: Yale University Press.
- Hetherington, Marc J. og Thomas J. Rudolph (2015), *Why Washington won't work: Polarization, political trust, and the governing crisis*, Chicago: University of Chicago Press.
- Holmberg, Sören (2009), "Partisanship Reconsidered" i Russel Dalton og Hans-Dieter Klingemann, red., *The Oxford Handbook of Political Behavior*, Oxford: Oxford University Press, pp. 557-67.
- Huber, Gregory A. og Neil Malhotra (2017), "Political Homophily in Social Relationships: Evidence from Online Dating Behavior", *The Journal of Politics*, 79(1): 269-83.
- Huddy, Leonie, Alexa Bankert og Caitlin Davies (2018), "Expressive Versus Instrumental Partisanship in Multi-party European Systems", *Political Psychology*, 39: 173-99.
- Iyengar, Shanto og Masha Krupenkin (2018), "The Strengthening of Partisan Affect", *Political Psychology*, 39: 201-18.
- Iyengar, Shanto, Gaurav Sood og Yphtach Lelkes (2012), "Affect, not ideology: A social identity perspective on polarization", *Public Opinion Quarterly*, 76(3): 405-31.
- Iyengar, Shanto og Sean J. Westwood (2015), "Fear and Loathing across Party Lines: New Evidence on Group Polarization", *American Journal of Political Science*, 59(3): 690-707.
- Klar, Samara, Yanna Krupnikov og John B. Ryan (2018), "Affective Polarization or Partisan Disdain?", *Public Opinion Quarterly*, 82(2): 379-90.
- Klofstad, Casey A., Rose McDermott og Peter K. Hatemi (2012), "Do bedroom eyes wear political glasses? The role of politics in human mate attraction", *Evolution and Human Behavior*, 33(2): 100-8.
- Lelkes, Yphtach og Sean J. Westwood (2017), "The Limits of Partisan Prejudice", *Journal of Politics*, 79(2): 485-501.
- Lipset, Seymour Martin og Stein Rokkan (1967), *Party systems and voter alignments: Cross-national perspectives*, Massachusetts: Free Press.
- McConnell, Christopher, Yotam Margalit, Neil Malhotra og Matthew S. Levendusky (2018), "The Economic Consequences of Partisanship in a Polarized Era", *American Journal of Political Science*, 62(1): 5-18.
- Munro, Geoffrey D., Terell P. Lasane og Scott P. Leary (2010), "Political partisan prejudice: Selective distortion and weighting of evaluative categories in college admissions applications", *Journal of Applied Social Psychology*, 40(9): 2434-62.
- Munzert, Simon og Paul C. Bauer (2013), "Political Depolarization in German Public Opinion", *Political Science Research and Methods*, 1(01): 67-89.
- Neal, Zachary P. (in press), "A sign of the times? Weak and strong polarization in the U.S. Congress, 1973-2016", *Social Networks*.
- Slothuus, Rune (2010), "Framing og politiske partier : Kan den rette indpakning gøre politiske forslag mere spise-lige?", *Politica*, 42(3): 345-60.
- Slothuus, Rune (2017), "Politisk motiveret tænkning" i Kasper M. Hansen og Rune Stubager, red., *Oprør fra ud-kanten – Folketingsvalget 2015*, København: Jurist- og Økonomforbundets forlag, pp. 281-300.
- Slothuus, Rune og Claes H. De Vreese (2010), "Political parties, motivated reasoning, and issue framing effects", *Journal of Politics*, 72(3): 630-45.
- Stubager, Rune, Kasper M. Hansen, Kristoffer Callesen, Andreas Leed og Christine Enevoldsen (2016), *Danske vælgere 1971-2015. En oversigt over udviklingen i vælgeres holdninger mv.*
- Tajfel, Henri og John Turner (1979), "An Integrative Theory of Intergroup Conflict" i William G. Austin og Stephen Worchel, red., *The social psychology of intergroup relations*, Monterey: Brooks/Cole, pp. 33-47.
- Westwood, Sean J., Shanto Iyengar, Stefaan Walgrave, Rafael Leonisio, Luis Miller og Oliver Strijbis (2018a), "The tie that divides: Cross-national evidence of the primacy of partyism", *European Journal of Political Research*, 57(2): 333-54.
- Westwood, Sean J., Erik Peterson og Yphtach Lelkes (2018b), "Are There Still Limits on Partisan Prejudice?"
- Wittrup, Jesper (1994), "Konflikt og konsensus i det danske Folketing 1982-92", *Politica*, 26(1): 46-56.

Appendiks 1: Spørgsmålsformuleringer anvendt til at måle respondentens partitilhørsforhold i surveyeksperimentet

Mange betragter sig som tilhænger af et bestemt parti. Der findes også mange, der ikke føler sig som tilhænger af noget specielt parti. Betragter du dig selv som f.eks. socialdemokrat, konservativ, radikal, venstremand, SF'er eller noget andet, eller føler du dig ikke som tilhænger af et bestemt parti?

- Ja, jeg betragter mig selv som tilhænger af et bestemt politisk parti
- Nej, jeg er ikke tilhænger af et bestemt politisk parti
- Ved ikke

Hvilket parti er der tale om?

- Socialdemokratiet
- Det Radikale Venstre
- Det Konservative Folkeparti
- Socialistisk Folkeparti
- Liberal Alliance
- Dansk Folkeparti
- Venstre
- Enhedslisten
- Alternativet
- Kristendemokraterne
- Nye Borgerlige
- Et andet parti
- Ved ikke

Nogle er stærkt overbeviste tilhængere af deres parti, mens andre ikke er så overbeviste. Betragter du dig selv som stærkt overbevist tilhænger eller ikke stærkt overbevist?

- Stærkt overbevist
- Ikke stærkt overbevist
- Ved ikke

Er der alligevel et parti, som du synes, du står nærmere end andre partier?

- Socialdemokratiet
- Det Radikale Venstre
- Det Konservative Folkeparti
- Socialistisk Folkeparti
- Liberal Alliance
- Dansk Folkeparti
- Venstre

- Enhedslisten
 - Alternativet
 - Kristendemokraterne
 - Nye Borgerlige
 - Et andet parti
 - Nej, jeg står ikke noget parti nærmere end andre partier
 - Ved ikke
-

Hvem ville du stemme på, hvis der var folketingsvalg i morgen?

- Socialdemokratiet
- Det Radikale Venstre
- Det Konservative Folkeparti
- Socialistisk Folkeparti
- Liberal Alliance
- Dansk Folkeparti
- Venstre
- Enhedslisten
- Alternativet
- Kristendemokraterne
- Nye Borgerlige
- En kandidat uden for partierne
- Et andet parti
- Ville stemme blankt
- Ville ikke stemme
- Ved ikke

Appendiks 2: Test af stikprøvens repræsentativitet

Variabel	Eksperimentets stikprøve	Hele befolkningen	Z-værdi	P-værdi
Kvinder (%)				
18-34 år	15,4	13,4	1,67	0,09
35-55 år	17,1	17,3	-0,13	0,89
56 år eller derover	17,4	20,0	-1,83	0,07
Mænd (%)				
18-34 år	7,7	13,9	-5,08	<0,001
35-55 år	17,4	17,5	-0,09	0,93
56 år eller derover	25,1	17,9	5,2	<0,001
Højest gennemførte uddannelse (%)				
Grundskole	6,5	26,4	-12,84	<0,001
Gymnasium (HHX, HTX, STX, HF)	11,2	10,4	0,75	0,45
Erhvervsfaglig	22,5	30,5	-4,93	<0,001
Kort videregående	10,6	5,0	7,31	<0,001
Mellemlang videregående	35,0	17,2	13,42	<0,001
Lang videregående	14,2	10,5	3,40	<0,001
Indkomst (%)				
Under 100.000 kr.	9,6	13,5	-3,025	0,003
100.000-199.999 kr.	13,2	21,5	-5,31	<0,001
200.000-299.999 kr.	17,5	22,2	-2,95	0,003
300.000-399.999 kr.	22,5	18,8	2,46	0,01
400.000-499.999 kr.	14,2	11,4	2,32	0,02
500.000 eller derover	23,1	12,6	8,3	<0,001
Region (%)				
Hovedstaden	27,7	31,6	8,27	<0,001
Sjælland	15,3	14,4	0,6	0,54
Syddanmark	23,6	21,1	1,61	0,11
Midtjylland	24,6	22,7	1,15	0,25
Nordjylland	8,9	10,2	-1,26	0,21
Udlandet	0,7	-		
Partitilhørsforhold (%)				
Socialdemokratiet	25,7	25,7	0,03	0,98
Det Radikale Venstre	5,2	6,8	-1,84	0,07
Det Konservative Folkeparti	6,2	3,6	3,90	<0,001
Socialistisk Folkeparti	8,1	5,3	3,60	<0,001
Liberal Alliance	4,4	5,1	-0,86	0,388
Dansk Folkeparti	13,1	19,8	-4,82	<0,001
Venstre	18,6	19,3	-0,51	0,61
Enhedslisten	11,5	8,2	3,38	<0,001
Alternativet	3,0	4,1	-1,64	0,10
Kristendemokraterne	1,1	0,9	0,63	0,53
Nye Borgerlige	3,2	1	6,31	<0,001
N	812			

Noter: Alle forskelle imellem grupperne er beregnet som en signifikanstest for en forskel i andelen. Partiernes stemmeandel er baseret på en Voxmeter-måling fra uge 27, 2018 og dermed ikke befolkningsdata som sådan. De resterende tal for befolkningen er fra Danmarks Statistik. 188 respondenter indgår ikke i testen af stikprøvens repræsentativitet, da de ikke har angivet et partitilhørsforhold i deres besvarelse af spørgeskemaet.

Appendiks 3: Partitilhørsforholds effekt på sympati for ansøgerne, fuld regressionsanalyse

Effekten af ansøgerens og respondentens politiske tilhørsforhold på sympatien for en ansøger	
	Sympati for ansøger 0 (meget dårligt indtryk) til 10 (virkelig godt indtryk)
Variabel	Respondenter fra S, V eller DF
	OLS-model
Ansøgers parti (ref.: partipolitisk neutral ansøger)	
Socialdemokratiet (S)	-0,144 (0,257)
Venstre (V)	-1,595*** (0,334)
Dansk Folkeparti (DF)	-2,073*** (0,317)
Respondents parti (ref.: Socialdemokratiet (S))	
Venstre (V)	-0,173 (0,244)
Dansk Folkeparti (DF)	-0,895** (0,437)
Interaktionseffekt	
Ansøgers parti (S)*Respondents parti (V)	-1,025** (0,444)
Ansøgers parti (S)*Respondents parti (DF)	-1,244* (0,749)
Ansøgers parti (V)*Respondents parti (V)	0,991** (0,480)
Ansøgers parti (V)*Respondents parti (DF)	1,031 (0,722)
Ansøgers parti (DF)*Respondents parti (V)	0,837* (0,484)
Ansøgers parti (DF)*Respondents parti (DF)	2,099*** (0,597)
Konstant	8,935*** (0,142)
N	444
Wald test for signifikans af samlet interaktionsled	
F-statistik:	5,82
P-værdi:	<0,001
Noter: Robuste standardfejl i parentes. 226 respondenter indgår ikke i analysen, fordi de ikke har angivet et partitilhørsforhold eller har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om deres sympati for ansøgerne. Yderligere 330 respondenter indgår ikke i analysen, fordi de har et andet partitilhørsforhold end Socialdemokratiet, Venstre og Dansk Folkeparti. *p < 0,1; **p < 0,05; ***p < 0,01	

Appendiks 4: Partitilhørsforholds effekt på sympati for ansøgerne, supplerende analyser

Effekten af ansøgerens og respondentens politiske tilhørsforhold på sympatien for en ansøger. Model med og uden respondenter fra Socialdemokratiet, Venstre og Dansk Folkeparti		
	Sympati for ansøger 0 (meget dårligt indtryk) til 10 (virkelig godt indtryk)	
Variabel	Alle respondenter, rød/blå blok	Rød/blå blok uden S, V og DF
	OLS-model	OLS-model
Ansøgers parti (ref.: partipolitisk neutral ansøger)		
Socialdemokratiet (S)	-0.240 (0.226)	-0.425 (0.345)
Venstre (V)	-1.121*** (0.252)	-0.739** (0.362)
Dansk Folkeparti (DF)	-1.913*** (0.280)	-1.857*** (0.459)
Respondent blok (blå blok)	-0.103 (0.216)	0.176 (0.350)
Interaktionseffekt		
Ansøgers parti (S)*Respondent blå blok	-0.957** (0.381)	-0.542 (0.626)
Ansøgers parti (V)*Respondent blå blok	0.667* (0.360)	0.586 (0.534)
Ansøgers parti (DF)*Respondent blå blok	1.041*** (0.375)	0.638 (0.654)
Konstant	8.617*** (0.142)	8.377*** (0.219)
N	774	330
Wald test for signifikans af samlet interaktionsled		
F-statistik:	8.80	1.26
P-værdi:	<0,001	0.29
Noter: Robuste standardfejl i parentes. 226 respondenter indgår ikke i analyserne, fordi de ikke har angivet et partitilhørsforhold eller har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om deres sympati for ansøgerne. *p < 0,1; **p < 0,05; ***p < 0,01		

Appendiks 5: Partitilhørsforholds effekt på ansøgervalg, fuld regressionsanalyse

Effekten af ansøgerens og respondentens politiske tilhørsforhold på tilbøjelighed til at vælge ansøgeren		
	Valgt politisk ansøger (1=Ja)	
Variabel	Respondenter fra S, V eller DF	
	OLS-model	Logit-model
Ansøgers parti (ref.: Socialdemokratiet (S))		
Venstre (V)	-0.249*** (0.086)	-1.443*** (0.512)
Dansk Folkeparti (DF)	-0.189** (0.089)	-0.971** (0.459)
Respondents parti (ref.: Socialdemokratiet (S))		
Venstre (V)	-0.234** (0.098)	-1.309** (0.624)
Dansk Folkeparti (DF)	-0.122 (0.115)	-0.575 (0.567)
Respondent blok (blå blok)		
Interaktionseffekt		
Ansøgers parti (V)*Respondents parti (V)	0.506*** (0.133)	2.848*** (0.814)
Ansøgers parti (V)*Respondents parti (DF)	0.159 (0.143)	0.883 (0.884)
Ansøgers parti (DF)*Respondents parti (V)	0.351*** (0.131)	1.956** (0.787)
Ansøgers parti (DF)*Respondents parti (DF)	0.423*** (0.154)	2.005*** (0.750)
Konstant	0.372*** (0.074)	-0.523* (0.315)
N	347	347
Wald test for signifikans af samlet interaktionsled		
F-statistik:	5.41	4.86
P-værdi:	<0,001	<0,001
<p>Noter: Robuste standardfejl i parentes. 188 respondenter indgår ikke i analysen, fordi de ikke har angivet et partitilhørsforhold. Yderligere 346 indgår ikke i analysen, fordi de har et andet partitilhørsforhold end Socialdemokratiet, Venstre og Dansk Folkeparti. Endelig indgår 119 respondenter fra kontrolgruppen ikke.</p> <p>*p < 0,1; **p < 0,05; ***p < 0,01</p>		

Appendiks 6: Partitilhørsforholds effekt på ansøgervalg, supplerende analyser

Effekten af ansøgerens og respondentens politiske tilhørsforhold på tilbøjelighed til at vælge ansøgeren. Model med og uden respondenter fra Socialdemokratiet, Venstre og Dansk Folkeparti		
	Valgt politisk ansøger (1=Ja)	
Variabel	<i>Alle respondenter, rød/blå blok</i>	<i>Rød/blå blok uden S, V og DF</i>
	OLS-model	OLS-model
Ansøgers parti (ref.: Socialdemokratiet (S))		
Venstre (V)	-0.204*** (0.059)	-0.161** (0.081)
Dansk Folkeparti (DF)	-0.184*** (0.061)	-0.187** (0.081)
Respondent blok (blå blok)	-0.142** (0.067)	-0.097 (0.101)
Interaktionseffekt		
Ansøgerparti (V)*Blå blok	0.293*** (0.088)	0.195 (0.140)
Ansøgerparti (DF)*Blå blok	0.363*** (0.089)	0.337** (0.143)
Konstant	0.337*** (0.050)	0.304*** (0.068)
N	589	242
Wald test for signifikans af samlet interaktionsled		
F-statistik:	9.64	3.14
P-værdi:	<0,001	0.045
Noter: Robuste standardfejl i parentes. 188 respondenter indgår ikke i analysen, fordi de ikke har angivet et partitilhørsforhold. Endelig indgår 223 respondenter fra kontrolgruppen ikke. *p < 0,1; **p < 0,05; ***p < 0,01		